

Samen op Weg
JP Coenlaan 1B
2404 AL Alphen aan den Rijn
telefoon: 0172-474132
e-mail:samenopweg@scopescholen.nl
http://www.samenopweg.scopescholen.nl

Pestprotocol Samen op Weg

1. Doel en inleiding

Pesten is een probleem dat in alle lagen van de maatschappij voorkomt. Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus willen aanpakken. Het is niet reëel te veronderstellen dat we pesten op school geheel kunnen voorkomen, omdat we dit niet geheel in eigen hand hebben. De bron van pesten kan buiten de school liggen, maar wel doorspelen in en om school.

In die zin is de problematiek van het pesten vrijwel niet te ontlopen.

Het pestprotocol hebben wij opgesteld met als doel:

"Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode vrij en veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen".

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

Een pestprotocol alleen, is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken. Dit protocol wordt tenminste eenmaal per jaar onder de aandacht van het team gebracht en waar nodig aangepast/vernieuwd. De leerkrachten zijn er mede daardoor op gericht pesten te voorkomen en signalen van pesten te signaleren.

Leerkrachten en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit PESTPROTOCOL.

2. Over hoe pesten zich voordoet

Pesten en Plagen

Ruzie, schelden, een vechtpartij, een plagerij zijn allemaal zaken die op school voorkomen.

Toch is er dan niet meteen of persé sprake van pesten.

Het is belangrijk dat iedereen het verschil weet tussen pesten en plagen.

Plagen gebeurt incidenteel. Het gebeurt op basis van gelijkheid en respect. Plagen mag.

Het is goed voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en stimuleert het relativiseringsvermogen.

Bij pesten ligt dat anders. Pesten heeft de volgende kenmerken:

- * Een **machtsverschil** tussen pester en gepeste. Dit machtsverschil kan fysiek zijn, kan met leeftijd te maken hebben, met aanzien en kan ook numeriek zijn (een groep tegen een enkeling). Daarmee heeft pesten een dreigend karakter (in tegenstelling tot plagen).
- * Pesten gebeurt **systematisch**. Er is steeds hetzelfde kind bij betrokken, het speelt zich over een langere periode af (minimaal weken).
- * Pesten veroorzaakt **schade** (psychisch, fysiek of materieel)
- * De gepeste is **onvoldoende weerbaar**. De gepeste kan op eigen kracht het proces niet keren of beïnvloeden.

Uitingen van pesten kunnen verschillend zijn. Vaak vinden ze door elkaar plaats.

Pesten door woorden

Vernederen, dreigen, gebruik van bijnamen/scheldnamen, uitlachen, gemene/geheime briefjes schrijven.

Lichamelijk pesten

Trekken aan kleding, duwen, sjoorren, krabben, bijten, haren trekken, achterna lopen, opjagen, opsluiten, schoppen en slaan.

Pesten door uitsluiting

Doodzwijgen, niet reageren op, uitsluiten van spel, niet naast iemand willen lopen, niet meelopen naar huis, niet op verjaardagen mogen komen.

Pesten door materieel kwetsen

Afpakken van spullen, verstopten of verplaatsen van spullen, kliederen op boeken, schoppen en gooien met een schooltas, fietsband leeg laten lopen.

Pesten door afpersing

Dwingen om geld of spullen af te geven, dwingen om iets voor de pesters te doen: snoep of geld meenemen.

Digitaal pesten

Uitschelden via sms, e-mail, msn, hyves, twitter, facebook, foto's van iemand ongevraagd op internet zetten of rondsturen, opzettelijk virus versturen, wachtwoorden hacken of openbaar maken, je digitaal voordoen als een ander en zo misbruik maken van verkregen informatie.

Het is belangrijk dat leerkrachten en ouders alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen de norm overschrijden.

Ook minder directe signalen kunnen op pesten duiden:

- * Vaak alleen staan in de pauze of bij de pleinwacht gaan staan.
- * Vaak alleen met jongere kinderen spelen.
- * Niet naar buiten willen op school.
- * Niet meer naar school willen of aangeven zich ziek te voelen.
- * Andere kinderen reageren negatief op een fout of een idee van het betreffende kind
- * Deze signalen kunnen echter ook voorkomen bij andere problemen, dus is het zaak goed uit te zoeken waar de basis van deze signalen ligt.

3. Preventieve acties van de school

Aanpakken van pesten

We zien pesten als een probleem van alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters, de meelopers en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders. We willen als school de pestproblemen proberen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, willen we het onderwerp pesten met de leerlingen bespreekbaar maken. Als pesten zich voordoet, is het belangrijk dat leerkrachten (in samenwerking met ouders) dat signaleren en duidelijk stelling nemen.

Wanneer blijkt dat alle inspanningen niet het gewenste resultaat hebben opgeleverd, willen we als school een directe aanpak toepassen.

"De weg" in onze school loopt via de groepsleerkracht naar de intern begeleider en/of de directie.

Algemene regels en afspraken

De leerlingen proberen er eerst samen uit te komen, waarbij de leerling duidelijk aangeeft wat hij wil (stop, hou ermee op, ik vind het niet leuk). Mocht het negatieve gedrag doorgaan, loopt de leerling hiervan weg of negeert het. Als het pesten dan nog doorgaat, gaat de leerling naar de leerkracht.

Het inschakelen van de leerkracht wordt niet opgevat als klikken.

Medeleerlingen hebben ook de verantwoordelijkheid een pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie.

Iedere partij waakt over haar eigen grenzen. Op school nemen directie en leerkrachten hun verantwoordelijkheid en voeren overleg met de ouders.

De aanpak van ruzies en pestgedrag

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten, gelden de volgende afspraken:

Stap 1: Er eerst zelf (samen) uitkomen.

Stap 2: Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt, heeft deze het recht het probleem aan de meester/juf voor te leggen. Het is knap als hij/zij dat doet.

Stap 3: De leerkracht gaat met beide (of meer) leerlingen praten en probeert samen met de kinderen de ruzie/pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties.

Stap 4: Bij herhaaldelijk ruzie/pestgedrag van een leerling neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een gesprek. De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Afhankelijk van hoelang de leerling door blijft gaan met zijn/haar gedrag en geen verbetering toont, zal dit bepaalde consequenties inhouden voor de desbetreffende leerling.

In het leerlingdossier van gepeste en pester worden aantekeningen gemaakt.

In het dossier worden de afspraken en maatregelen genoteerd. Tevens wordt daar vermeld wanneer en hoe wordt bepaald of de maatregelen effect hebben.

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals School Maatschappelijk werk, Steunpunt gedrag, GGZ Rivierduinen, Jeugdzorg e.a.

In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

Leefstijl

Op onze school geven wij les met de methode Leefstijl. Deze lessen zijn niet alleen een paar lessen geven, maar het is vooral een methodische aanpak, een manier van omgaan met elkaar die door de hele school, van groep 1 t/m groep 8 ingeslepen is.

Kinderen beginnen al jong met het ontwikkelen van sociaal-emotionele vaardigheden. In het onderwijs neemt de belangstelling voor sociaal-emotionele vaardigheden en normen en waarden de laatste jaren erg toe. Leefstijl heeft een methode ontwikkeld waardoor leerlingen zich bewust worden van de normen en waarden in de maatschappij. Dit leren ze niet op een theoretische manier, maar in de praktijk. Samen met klasgenoten doen leerlingen allerlei activiteiten en opdrachten die het besef van "goed met elkaar omgaan" versterken.

Sociale en emotionele competenties

Voor het optimaal functioneren van kinderen en het ontwikkelen van hun talenten zijn competenties als zelfvertrouwen, doordachte beslissingen nemen, luisteren, je gevoelens uiten en rekening houden met anderen onmisbaar. Leefstijl is een methode die niet alleen de emotionele intelligentie stimuleert, maar doordat kinderen beter in hun vel zitten, ook de cognitieve intelligentie.

Gezond en redzaam gedrag

Leefstijl sluit aan bij de kerndoelen voor gezond en redzaam gedrag. In de handleidingen die bij het programma horen, wordt de aansluiting bij de kerndoelen uitgewerkt. De methode biedt naast sociaal-emotionele competenties ook gezondheidsvaardigheden. Bij gezondheidsvaardigheden speelt preventie een belangrijke rol. Op steeds jongere leeftijd beginnen kinderen te experimenteren met roken, alcohol en drugs. De leeftijdsfase tussen 10 en 14 blijkt een kritieke periode. Effectieve preventie moet daarom vóór die leeftijd beginnen, op de basisschool.

Thema's

Het Leefstijl-programma voor primair onderwijs kent zes thema's die ieder jaar terugkomen. Hoe ouder de kinderen, des te dieper in wordt gegaan op de thema's. De zes Leefstijlthema's voor primair onderwijs zijn:

- * De groep, dat zijn wij! (over sfeer in de groep)
- * Praten en luisteren (over communicatie)
- * Ken je dat gevoel? (over gevoelens)
- * Ik vertrouw op mij (over zelfvertrouwen)
- * Iedereen anders, allemaal gelijk (over diversiteit)
- * Lekker gezond (over gezondheidsvaardigheid).

Door het in het lesprogramma op te nemen werkt men preventief in plaats van probleemgericht. Wij vinden het voorbeeldgedrag van de leerkrachten (én de ouders thuis) van groot belang.

Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden "opgelost", maar worden uitgesproken.

Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd.

4. Curatieve acties van de school

De school heeft de volgende afspraken/procedures om meldingen/constateringen van pestgedrag te melden/te bespreken in het team.

De melding wordt bij de leerkracht gedaan. Zij/hij zal onderzoeken of er inderdaad sprake is van pesten.

Bij twijfel neemt zij/hij contact op met de IB-er en/of directeur.

Daarna wordt er bepaald wie het gesprek aangaat met wie (pester, gepeste, andere kinderen, andere leerkrachten, ouders).

De volgende maatregelen zijn denkbaar.

Begeleiding van een kind dat gepest wordt

Naar het kind luisteren en zijn/haar probleem serieus nemen.

Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen.

We benadrukken de sterke/positieve kanten van het kind.

Samen met het kind werken aan oplossingen.

Gesprek met de ouders van het gepeste kind.

Afspraken maken over aanpak met ouders en kind.

Zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, altijd in overleg met de ouders, bijv. een sociale vaardigheidstraining, inschakelen School Maatschappelijk Werk, GGZ Rivierduinen of Bureau Jeugdzorg.

Begeleiding van een kind dat pest/de meelopers

Met het kind bespreken welk effect zijn/haar gedrag heeft voor de gepeste.

We benadrukken de positieve/sterke kanten van het kind. We laten excuses aanbieden. Bij herhaling leggen we de pester een straf op. We maken afspraken en benadrukken het belang daarvan. Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen. Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden.

Gesprek met de ouders van de pester. Wat is/kan de oorzaak zijn van het pesten?

Zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, altijd in overleg met de ouders, bijv. sociale vaardigheidstraining, inschakelen School Maatschappelijk Werk, GGZ Rivierduinen, Bureau Jeugdzorg ea.

De groep die pest

We maken het probleem bespreekbaar in de groep. We bespreken de rol van de meelopers als verergerende factor. We stimuleren kinderen een eigen onafhankelijk standpunt in te nemen.

We laten inzien wat het effect van het pestgedrag is voor de gepeste en de sfeer in de groep.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn

Een problematische thuissituatie.

Voortdurend gevoel van anonimiteit.

Voortdurend in een niet passende rol worden gedrukt.

Voortdurend met elkaar de competitie aangaan.

Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

Hulp bieden aan de zwijgende middengroep

De middengroep wordt betrokken bij het oplossen van het pestprobleem. Dit gebeurt door:
Met de leerlingen te praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.
Met de leerlingen te overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.
Samen met de leerlingen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.

Adviezen aan ouders

Ouders van gepeste kinderen

Blijf in gesprek met uw kind en maak duidelijk dat u gaat helpen.
Bedenk samen een plan van aanpak.
Pesten op school kunt u het best direct met de groepsleerkracht bespreken.
Door complimentjes kan het zelfrespect van uw kind vergroot worden.
Geef zelf het goede voorbeeld.
Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
Werk samen met de school, maar houdt de grenzen in de gaten. Uw grenzen en ook die van school. De inbreng van u is het aanleveren van informatie, het geven van suggesties en het ondersteunen van de aanpak door school.

Ouders van kinderen die pesten/meelopers

Neem het probleem serieus.
Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
Maak uw kind gevoelig voor wat het een ander aandoet.
Besteed extra aandacht aan uw kind.
Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
Geef zelf het goede voorbeeld.
Corrigeer ongewenst gedrag en benoem en beloon het goede gedrag van uw kind.
Maak uw kind duidelijk dat u achter de aanpak van school staat.

Alle ouders

Neem ouders van gepeste kinderen serieus.
Stimuleer uw kind om op een vriendelijke manier met anderen om te gaan.
Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag, benoem en beloon het goede gedrag.
Geef zelf het goede voorbeeld.
Leer uw kind om voor anderen op te komen.
Leer uw kind om voor zichzelf op te komen op een niet gewelddadige manier.

Sites:

www.ggzrijnstreek.nl: onderdeel van Rivierduinen, organisatie voor geestelijke gezondheidszorg

www.bureaujeugd zorg.nl: voor doorverwijzingen naar verschillende instanties

www.pestweb.nl

www.cyberpesten.nl

www.weerbaarinfo.nl

